

**ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE DETERMINANTEM ZDOLNOŚCI BOJOWEJ
JEDNOSTEK I INSTYTUCJI WOJSKOWYCH**
**LOGISTICAL SUPPORT OF MILITARY INSTITUTIONS AND UNITS OF THE
COMBAT CAPACITY OF THE DETERMINANT**

Mieczysław PAWLISIAK
mieczyslaw.pawlisiak@wat.edu.pl

Wojskowa Akademia Techniczna
Wydział Logistyki
Instytut Logistyki

Streszczenie: Jednostki i instytucje wojskowe zobowiązane są do spełniania ważnej funkcji w zapewnieniu bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Wynika to z dokumentów normatywnych określających przeznaczenie i zadania w ramach zapewnienia bezpieczeństwa powinien wykonać. Aby to było możliwe do realizacji koniecznością jest zapewnienie wojskom bezpieczeństwa logistycznego rozumianego jako brak zagrożeń w poszczególnych podsystemach logistycznych. Zatem zabezpieczenia materiałowe, techniczne, transportowe i w obszarze infrastruktury stanowią jedna z podwalin zapewnienia warunków utrzymania zdolności bojowej wojsk na oczekiwanym poziomie.

Abstract: Military institutions and Units are obliged to fulfil an important function in ensuring the safety of the Republic of Poland. This is due to the normative documents defining the purpose and tasks within the safety should perform. It was possible to realize the need is to ensure logistics security troops understood as the absence of risks in the individual subsystems. Therefore, material security, technical, transport and infrastructure constitute one of the cornerstones of the conditions maintain the ability of combat troops on the level of interest.

*Słowa kluczowe: proces, zarządzanie, planowanie, organizowanie, stawianie zadań,
Key words: process management, planning, organizing, setting tasks,*

Wstęp

Stan realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego można traktować jako warunek podstawowy utrzymania zdolności bojowej jednostek i instytucji wojskowych. To założenie znajduje swoje potwierdzenie w dokumentach normatywnych dotyczących zasad funkcjonowania i oceny zdolności bojowej oddziałów i związków taktycznych Sił Zbrojnych RP. Należy przez to rozumieć, że jedynie pełne zabezpieczenia logistyczne, adekwatne co do wielkości i asortymentu zgłaszanych potrzeb pozwala określonym strukturom Sił Zbrojnych RP utrzymywać wymagane od nich wskaźniki ukończenia, zaopatrzenia i zdolności do wykonania zadań. Zatem postrzegając bezpieczeństwo jako stan, w którym nie występują zagrożenia, konieczne jest dostrzeżenie wszystkich obszarów zdefiniowanych w ramach systemu logistycznego. Tylko całościowe, systemowe zaspokojenie potrzeb logistycznych jest swego rodzaju przepustką do skutecznej realizacji zadań wynikających z przeznaczenia każdej jednostki i instytucji wojskowej.

1. ROZUMIENIE POJĘCIA BEZPIECZEŃSTWO LOGISTYCZNE SIŁ ZBROJNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Bezpieczeństwo logistyczne w odniesieniu do Sił Zbrojnych RP, w swojej istocie jest pochodną treści zawartych w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej podpisanej przez Pana Bronisław Komorowskiego w dniu 5 listopada 2014 roku, ówczesnego Prezydenta RP. Zawarte w tym dokumencie zapisy wskazują niejako kierunek działalności wszystkich praktycznie organów władzy, która mają zapewnić bezpieczeństwo obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej z jednoczesnym zapewnieniem warunków stabilizacji i systematycznego rozwoju. W tej sytuacji oczywistym jest podejmowanie różnorodnych działań realizowanych w taki sposób, aby zasadnicze ogniwo bezpieczeństwa jakim są Siły Zbrojne RP były w stanie w pierwszej kolejności przystąpić do realizacji przypisanych im zadań.

Takie rozumienie zapisów zawartych w dokumentach doktrynalnych skutkuje koniecznością zapewnienia posiadania przez Siły Zbrojne RP odpowiedniego poziomu zdolności bojowej. W odniesieniu do jednostek wojskowych jest ona rozumiana jako ciągle /nieustanne/ posiadanie możliwości wykonania zadań bojowych /operacyjnych, strategicznych/ przez określone struktury, zgodnie z ich przeznaczeniem. Zatem odnosi się to do konkretnych struktur organizacyjnych, wyposażenia, ukompletowania stanem osobowym i sprzętem wojskowym oraz zorganizowanym i wydolnym zabezpieczeniem logistycznym. Wszystko to musi mieć miejsce niezależnie od pory roku, warunków terenowych, meteorologicznych czy pory doby. Uważa się, że zachowanie zdolności bojowej jest jedną z podstawowych zasad sztuki wojennej. Jej istota wyraża się tym, że wojska są w gotowości do podjęcia walki i wykonania zadań bojowych oraz osiągnięcia celu działań przy jak najmniejszych stratach własnych. Wyraża się również koniecznością efektywnego wykorzystania wojsk, niedopuszczenie do nadmiernego ich wyczerpania i takiego sposobu prowadzenia działań, aby zapewnić im /wojskom/ warunki sukcesywnego odtwarzania zdolności bojowej między innymi przez realizację przedsięwzięć zabezpieczenia logistycznego. Dokonując analizy powyższych treści można założyć, że na poziom zdolności bojowej mogą wpływać takie składowe jak: stopień ukompletowania w stosunku do etatu czasu wojny, stan wykształcenia wojsk, stan techniczny sprzętu wojskowego, stan moralno – etyczny a także jakość i poziom organizowanego zabezpieczenia logistycznego.

Rys.1 Czynniki determinujące poziom zdolności bojowej wojsk

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc za podstawę przytoczone treści odnoszące się do interpretacji pojęcia „zdolność bojowa”, której składową jest zabezpieczenie logistyczne można wnioskować, że bezpieczeństwo logistyczne stanowi istotny składnik zdolności bojowej. Odnosząc się do treści definicji „bezpieczeństwo” można stwierdzić, że dla zapewnienia utrzymania na odpowiednim poziomie zdolności bojowej, należy wojskom zapewnić bezpieczeństwo logistyczne rozumiane jako teorię i praktykę związaną z zapewnieniem warunków logistycznych, pozwalających na realizację przedsięwzięć wynikających z przeznaczenia i treści wykonywanych zadań, umożliwiających osiągnięcie zakładanego celu polegającego na osiągnięciu i utrzymywaniu zdolności do podjęcia działań adekwatnie do zaistniałej sytuacji militarnej lub kryzysowej przez wszystkie szczeble organizacyjne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Tak rozumiane bezpieczeństwo logistyczne w odniesieniu do utrzymania zdolności bojowej wojsk powoduje, że przedmiotem zainteresowania powinny być treści związane z funkcjonowaniem systemu logistycznego wojska, a mianowicie :

- zaspokojenie potrzeb materiałowych definiowanych jako „zabezpieczenie materiałowe wojsk”;
- zaspokojenie potrzeb technicznych określanych jako „zabezpieczenie techniczne wojsk”;

- zaspokojenie potrzeb transportowych;
- zakwaterowanie stanów osobowych.

2. ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE

Zaopatrywanie wojsk bez względu na szczebel organizacyjny czy rodzaj wykonywanych w danym czasie zadań jest realizowane przez podsystem materiałowy. W jego skład wchodzi organa i jednostki logistyczne organizujące i realizujące dostawy zaopatrzenia oraz świadczą usługi gospodarczo-bytowe.

Poprawne, zgodnie z oczekiwaniami wykonanie przedsięwzięć związanych z zaspokojeniem potrzeb materiałowych jest fundamentem bezpieczeństwa materiałowego. Zadania zabezpieczenia materiałowego realizuje wojskowy podsystem materiałowy, w którego skład wchodzi organa i jednostki logistyczne realizujące dostawy zaopatrzenia a także świadczące usługi socjalno-bytowe. Pamiętać również należy, że do realizacji zadań zaopatrzeniowych można, a w określonych, trudnych sytuacjach należy angażować potencjał wykonawczy podmiotów cywilnych.

Zabezpieczenie materiałowe jest rozumiane jako ogół czynności realizowanych przez potencjał podsystemu materiałowego, którego zasadniczym celem jest dostarczenie odbiorcom /wojskom/ wymaganych pod względem miejsca, czasu, asortymentu i ilości środków zaopatrzenia a także usług materiałowych /np. żywienie, kąpiel/. Realizacja tego celu jest ważnym przyczynkiem do zapewnienia warunków utrzymania zdolności bojowej całych SZ RP w czasie pokoju, kryzysu i ewentualnej wojny. Istotą funkcjonowania podsystemu materiałowego jest zapewnienie wojskom bezpieczeństwa poprzez realizację zgodnie z zapotrzebowaniem jednostek i instytucji wojskowych dostaw sprzętu wojskowego, środków bojowych i materiałowych oraz świadczenie usług socjalno - bytowych, niezbędnych do utrzymania zdolności bojowej na nakazanym /wymaganym/ poziomie.

Dla osiągnięcia założonego celu funkcjonowania podsystemu materiałowego, to jest zapewnienia warunków utrzymania zdolności bojowej konieczne jest pomyślne wykonanie szeregu zadań cząstkowych. Pierwszym z nich jest normowanie polegające na wykonaniu przedsięwzięć pozwalających poprawnie określić należności etatowe i tabelaryczne, różnego rodzaju współczynniki zużycia i strat, normatywy, okresy używalności, limity i tym podobne wielkości nazywane ogólnie normami. Wielkości wynikające z normatywów wykorzystywane są do opracowania prognoz /zużycia, potrzeb/ i na tej podstawie wykonanie

planów zaopatrywania jednostek i instytucji wojskowych. Drugim ważnym zadaniem podsystemu materiałowego jest prognozowanie polegające na przewidywaniu potrzeb materiałowych. Działanie to powinno uwzględniać te czynniki, które determinują wielkość, asortyment oraz czas i miejsce powstawania potrzeb. Kolejnym istotnym z punktu widzenia bezpieczeństwa logistycznego zadaniem realizowanym w ramach podsystemu materiałowego jest planowanie sposobu zaspakajania potrzeb materiałowych wojsk. Realizacja tego zadania pozwala racjonalnie wykorzystać posiadany i przydzielony /jeżeli taki będzie/ potencjał, podsystemu materiałowego w procesie zaopatrywania wojsk. Dla pełnego i rytmicznego zaspakajania potrzeb materiałowych niezbędne jest wykonanie przedsięwzięć związanych z gromadzeniem wymaganych ilości środków zaopatrzenia we wcześniej wskazanych miejscach. Istotne jest również prowadzenie nadzoru nad warunkami przechowywania zgromadzonych zasobów, które zapewnią utrzymanie nie tylko odpowiedniej ilości ale jednocześnie jakości poszczególnych asortymentów zaopatrzenia.

W ramach funkcjonowania podsystemu materiałowego na rzecz utrzymania i zachowania zdolności bojowej ważne jest dostarczanie środków bojowych i materiałowych do odbiorców. Odbywa się to poprzez dostarczenie zaopatrzenia do wskazanych odbiorców, lub też można przyjąć inne rozwiązanie polegające na wskazaniu jednostkom i instytucjom wojskowym miejsca i określenie czasu skąd i kiedy zaopatrzenie należy odebrać. Zastosowanie konkretnego sposobu jest zależne od wielkości potrzeb materiałowych, rodzaju wyposażenia w środki transportowe odbiorcy i odpowiedzialnego za dostarczenie zaopatrzenia oraz rodzaju zadań wykonywanych przez zaopatrywaną jednostkę czy instytucję wojskową.

Zadaniem niejako spinającym wymienione wcześniej przedsięwzięcia jest kierowanie zabezpieczeniem materiałowym jednostek i instytucji wojskowych. Polega ono na realizacji czynności planistycznych i wykonawczych odnoszących się do planowania, organizowania, pobudzania i kontroli przedsięwzięć realizowanych w ramach zabezpieczenia materiałowego. Wykonawcami tych zadań są przedstawiciele pionu logistyki /materiałowego/ na poszczególnych szczeblach dowodzenia w Siłach Zbrojnych RP.

Skuteczne a zarazem racjonalne wykonanie wymienionych zadań podsystemu materiałowego będzie możliwe a jednocześnie łatwiejsze, pod warunkiem przestrzegania określonych zasad /reguł/ postępowania. W procesie realizacji zadań zabezpieczenia materiałowego na pierwszym miejscu wydaje się być zasada dostarczania środków bojowych i materiałowych odbiorcom. Jej istota polega na tym, że przełożony ma obowiązek

dostarczenia lub wskazania źródła zaopatrzenia, skąd potrzebne środki można pobierać. Wybór wariantu zależy od rodzaju wykonywanych zadań i znaczenia /roli/ wykonawcy w utrzymaniu zdolności bojowej całych Sił Zbrojnych RP. Druga zasada dotyczy manewru środkami zaopatrzenia. Jej sedno wyraża się w skupianiu głównego wysiłku zaopatrzeniowego adekwatnie do zaistniałej sytuacji dotyczącej realizacji zadań związanych z utrzymaniem, zachowaniem czy odtwarzaniem zdolności bojowej.

Z punktu widzenia konieczności racjonalnego gospodarowania zasobami wskazane jest przestrzeganie zasady odnoszącej się do wykorzystania w miarę możliwości zasobów miejscowych na potrzeby jednostek i instytucji wojskowych. Jej praktyczne stosowanie pozwoli zachować własne zasoby jako swego rodzaju rezerwę, która zostanie zużyta w sytuacji gdy zajdzie potrzeba przystąpienia do zapewnienia wojskom odpowiednich zasobów dla utrzymania zdolności bojowej.

Szczególnie aktualną zasadą jest realizacja rejonowego zaopatrywania jednostek i instytucji wojskowych. To właśnie treść tej zasady została zmaterializowana poprzez „powołanie do życia” Wojskowych Oddziałów Gospodarczych /WOG/ i Regionalnych Baz Logistycznych /RBLog/. Jej istota polega na włączeniu do podsystemu materiałowego wszystkich jednostek wojskowych dyslokowanych w określonym rejonie, bez względu na ich organizacyjne podporządkowanie. Ostatnia zasada mówi o konieczności posiadania aktualnej wiedzy dotyczącej stanu ilościowego i jakościowego środków zaopatrzenia, ich rozmieszczenia i bieżącej dostępności. Dane te uzyskiwane są dzięki funkcjonującemu systemowi meldunkowemu a docelowo będą danymi uzyskanymi z Zintegrowanego Wieloszczeblowego Systemu Informatycznego Resortu Obrony Narodowej /ZWSI RON/.

Przedstawione składowe podsystemu materiałowego /niekiedy zwanego podsystemem zaopatrywania/ wskazują na znaczenie dostarczania środków zaopatrzenia dla utrzymania zdolności bojowej wojsk. Trudno bowiem mówić o posiadaniu zdolności do wykonania określonych zadań bez posiadania odpowiednich pod względem ilości, jakości, rodzaju, czasu i miejsca zasobów.

3. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO

Przeznaczeniem podsystemu technicznego jest realizacja przedsięwzięć związanych z szeroko rozumianym utrzymaniem sprzętu wojskowego w gotowości użycia, zgodnie z jego przeznaczeniem. Podsystem techniczny jest również przeznaczony do posiadania

i utrzymania na nakazanym poziomie zapasów technicznych środków materiałowych, niezbędnych do odtwarzania zdolności technicznej sprzętu wojskowego w przypadku gdy zostanie on uszkodzony. Nieodłączną częścią podsystemu technicznego traktowanego jako całość, są jednostki i urządzenia techniczne posiadające możliwości ewakuacyjne i naprawcze, adekwatne w swym potencjale do wielkości i zakresu możliwych potrzeb.

Bezpieczeństwo logistyczne w odniesieniu do sprzętu wojskowego, który ma niewątpliwy wpływ na poziom zdolności bojowej wojsk, jest zapewniane warunków właściwej eksploatacji SpW przez potencjał umiejscowiony w podsystemie technicznym zwanym niekiedy zamiennie podsystemem zabezpieczenia technicznego. Jego potencjał stanowią jednostki użytkujące sprzęt wojskowy, organa techniczne oraz jednostki oraz urządzenia ewakuacyjne i remontowe utrzymujące w gotowości do użycia sprzęt wojskowy. Uzupełnieniem podsystemu technicznego są techniczne środki materiałowe niezbędne do odtworzenia zdolności technicznej sprzętu wojskowego w przypadku jego awarii lub uszkodzenia.

Szczególna rola przypisywana podsystemowi technicznemu w kontekście zapewnienia wojskom bezpieczeństwa logistycznego, a tym samym stworzenia warunków do utrzymania zdolności bojowej wynika stąd, że wysoki stopień gotowości sprzętu wojskowego do użycia jest zasadniczą przesłanką umożliwiającą prowadzenie skutecznych działań realizowanych w różnym miejscu i w różnych warunkach. Z tego też względu wszyscy dowódcy zobowiązani są do podejmowania wszelkich działań nakierowanych na utrzymanie sprzętu wojskowego w należyтым stanie technicznym, zarówno w czasie pokoju jak i w warunkach kryzysu czy wojny.

Zabezpieczenie techniczne realizowane w stosunku do sprzętu wojskowego jest kompleksem przedsięwzięć organizacyjnych i wykonawczych odnoszących się do wszystkich bez wyjątku jego egzemplarzy. Działania te mają pozwalać na jego użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem. Dla realizacji tych przedsięwzięć konieczne jest sprecyzowanie funkcji, których spełnienie pozwoli zrealizować cel zabezpieczenia technicznego a tym samym partycypować w zapewnieniu bezpieczeństwa logistycznego dla utrzymania zdolności bojowej wojsk.

Pierwszą a jednocześnie zasadniczą funkcją realizowaną w ramach zabezpieczenia technicznego jest kierowanie przedsięwzięciami zabezpieczenia technicznego i dowodzenie pododdziałami i oddziałami remontowymi. Materializowanie tej funkcji odbywa się poprzez

realizację czynności związanych z planowaniem zabezpieczenia technicznego wojsk, organizowaniem poszczególnych przedsięwzięć i czynności, pobudzaniem /motywowaniem/ stanu osobowego pionu technicznego do jak najlepszego wykonywania zadań oraz kontrolą jakości i terminowości wykonania postawionych zadań. Funkcja ta dotyczy wszystkich szczebli dowodzenia i wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych RP.

Kolejną funkcją jest prowadzenie rozpoznania technicznego. Jej treścią jest możliwe precyzyjne ustalenie stanu technicznego /jakościowego/ sprzętu wojskowego. Niekiedy w ramach rozpoznania technicznego określa się również stan ilościowy sprzętu wojskowego a także stan i możliwości infrastruktury technicznej. Przedsięwzięcia te mają na celu dokonanie całościowej oceny sytuacji technicznej i dzięki uzyskanym wynikom uzyskanie możliwości dokonania racjonalnego, adekwatnego do zaistniałej sytuacji podziału sił i środków podsystemu technicznego.

Następną funkcją podsystemu technicznego w ramach zapewnienia bezpieczeństwa logistycznego w aspekcie utrzymania zdolności bojowej jest prowadzenie ewakuacji technicznej. Jest to działanie wymuszone polegające na przemieszczeniu niesprawnego sprzętu wojskowego z miejsc awarii lub uszkodzeń w rejon wskazany przez właściwego przełożonego, gdzie może zostać przywrócony do stanu używalności.

Istotne z punktu widzenia bezawaryjnego użytkowania sprzętu wojskowego jest prowadzenie obsługiwań technicznych. Polega ono na realizacji szeregu różnorodnych przedsięwzięć, których zasadniczym celem jest zapewnienie bezawaryjnej eksploatacji sprzętu wojskowego w warunkach pokoju /szkolenie wojsk/ i prowadzenia działań wojennych. Ma więc zasadniczy wpływ na zapewnienie utrzymania zdolności bojowej na oczekiwanym poziomie. Ilość i rodzaj przedsięwzięć obsługowych zależy każdorazowo od rodzaju, typu, przeznaczenia i stopnia zaawansowania technologicznego konkretnego egzemplarza sprzętu wojskowego.

Kolejną funkcją spełnianą przez podsystem techniczny jest naprawa sprzętu wojskowego. W ramach tej funkcji są realizowane przedsięwzięcia organizacyjne i wykonawcze, których podstawowym celem jest przywrócenie uszkodzonym egzemplarzom sprzętu wojskowego takiego stanu zdadności technicznej, który umożliwi ponowne jego użycie zgodnie z przeznaczeniem.

Ostatnią, ale równie istotną funkcją z punktu widzenia sprawności sprzętu wojskowego, a co za tym idzie utrzymanie zdolności bojowej na nakazanym poziomie jest zaopatrywanie w techniczne środki materiałowe. Istota tej funkcji zasadza się w umiejętnym planowaniu potrzeb a następnie skutecznym ich zaspakajaniu. Z uwagi na to, że podmiotem zaopatrywania w techniczne środki materiałowe jest sprzęt wojskowy, planowanie to jest wielką sztuką i zachodzi bezwzględna konieczność elastycznego reagowania na występujące niekiedy nieprzewidziane potrzeby, aby przywrócenie zdolności technicznej było możliwe.

W procesie realizacji przedsięwzięć umożliwiających spełnianie zasadniczych funkcji zabezpieczenia technicznego jako składowej utrzymania zdolności bojowej wojsk, konieczne jest stosowanie określonych zasad postępowania. Ich przestrzeganie może pozwolić na uzyskanie efektu synergii, dzięki któremu uzyskany efekt będzie ilościowo i jakościowo lepszy niż wskazywałby na to zaangażowany potencjał.

4. ZASPOKOJENIE POTRZEB TRANSPORTOWYCH

W procesie osiągania i utrzymania zdolności bojowej przez jednostki i instytucje wojskowe istotną rolę spełnia zaspokojenie potrzeb transportowych. W działaniach wojennych oraz w działalności bieżącej jednostek i instytucji wojskowych zawsze ma miejsce sytuacja, w której szeroko rozumiane potrzeby są generowane w innym miejscu w stosunku do potencjału mogącego te potrzeby zaspokoić. Tym samym powstaje luka przestrzenna rozumiana jako różnice w położeniu miejsc produkcji, gromadzenia i przechowywania a miejscem zużycia i konsumpcji określonego asortymentu, którą można pokonać wykorzystując funkcjonowanie podsystemu transportu i ruchu wojsk /TiRW/. Podsystem ten jest rozumiany jako wieloszczeblowy a zarazem spójny układ sił i środków realizujących przedsięwzięcia organizacyjne, techniczne i wykonawcze związane z przewozem i ruchem wojsk, przygotowaniem i prowadzeniem osłony technicznej sieci transportowej, a także realizacją prac przeładunkowych dla realizacji zasadniczego celu, którym jest sprawne i terminowe przemieszczanie wojsk i ładunków.

W warunkach Polski podsystem transportu i ruchu wojsk ze względu na korzystanie z cywilnej infrastruktury transportowej stanowi część systemu transportowego kraju. Jego istotą w czasie pokoju jest zaspokojenie potrzeb przewozowych jednostek i instytucji wojskowych, co jest realizowane we współpracy z sektorem cywilnym a ostatecznym celem jest stworzenie właściwych warunków utrzymania zdolności bojowej wojsk. Z kolei w odniesieniu do czasu kryzysu i wojny istota podsystemu TiRW polega na wcześniejszym

przygotowaniu środków transportu, sieci transportowej oraz organów i jednostek wykonawczych /wojskowych i cywilnych/ do realizacji zadań związanych ze sprawnym przemieszczaniem wojsk i ładunków.

Zaspokojenie potrzeb przewozowych wojska w ramach bezpieczeństwa logistycznego jest realizowane przez cztery podstawowe rodzaje transportu, a mianowicie transport drogowy, transport kolejowy, transport morski i transport powietrzny. Kompleksowe i adekwatne do zaistniałej sytuacji wykorzystanie wszystkich wymienionych rodzajów transportu może stworzyć dogodne warunki realizacji zadań przez wojska operacyjne i ułatwić funkcjonowanie poszczególnych podsystemów logistycznych.

Transport samochodowy z uwagi na swoje walory użyteczności i dostępności jest zasadniczym środkiem wykorzystywanym w procesie przemieszczania ładunków i ludzi zarówno

w czasie pokoju jak i w taktycznej i operacyjnej strefie działań. Zadania z tym związane wykonują siły i środki zorganizowane w pododdziały i oddziały logistyczne, zaopatrzenia i transportowe funkcjonujące na różnych szczeblach organizacyjnych Wojska Polskiego. Dysponują one samochodami o różnej charakterystyce co pozwala realizować zadania transportowe, zbliżając się do przestrzegania zasady obowiązującej w logistyce cywilnej a mianowicie „przewozy od drzwi do drzwi” /z angielskiego door-to-door /.

Drugim rodzajem transportu lądowego, który jest wykorzystywany w procesie zaspokojenia potrzeb przewozowych wojsk jest transport kolejowy. Jeszcze do niedawna był to zasadniczy rodzaj transportu wykorzystywany w przewozach wojskowych. Charakteryzuje się on najwyższym stanem zdolności przewozowej i ciągłej gotowości do użycia na potrzeby SZ RP. W czasie pokoju zwykle wykorzystywany jest do dowozu środków zaopatrzenia /w relacji producent – skład materiałowy/ oraz w przewozach ciężkiego sprzętu gąsienicowego z miejsc stałej dyslokacji w rejon poligonów wojskowych. Pamiętać przy tym należy o przestrzeganiu zasady zobowiązującej do uwzględniania wyników rachunku ekonomicznego, zgodnie z którą przewozy z wykorzystaniem transportu kolejowego na odległość mniejszą niż 100 kilometrów nie powinny być realizowane.

Do realizacji przewozu wojsk, sprzętu wojskowego i zaopatrzenia w wymiarze strategicznym racjonalne jest wykorzystanie transportu morskiego. Może to mieć miejsce głównie

w przypadku wystąpienia potrzeb przewozowych związanych z realizacją zadań w misjach

poza granicami kraju. Charakterystycznym przykładem może być przewóz sprzętu wojskowego i zaopatrzenia dla zaspokojenia potrzeb, a tym samym zapewnieniu bezpieczeństwa logistycznego Polskiemu Kontyngentowi Wojskowemu realizującemu zadania w Republice Afganistanu. Wówczas to w Porcie Szczecin załadowano zasadnicze wyposażenie i zaopatrzenie na statek, który drogą morską /z pośrednim przeładunkiem/ dostarczył ładunek do portu w Karaczi. Istotne w tym jest wykonanie przedsięwzięć planistycznych, organizacyjnych i wykonawczych umożliwiających wyczarterowanie statku, jego załadunek i bezpieczne dotarcie do portu przeznaczenia.

Transport powietrzny z uwagi na swoje specyficzne cechy odnoszące się do prędkości przemieszczania, zasięgu, kosztów oraz manewrowości może być wykorzystywany w określonych, uzasadnionych sytuacjach. Może to być przewóz ludzi na duże odległości np. w ramach rotacji zmian w Polskich Kontyngentach Wojskowych. Specyficznym miejscem, gdzie może być wykorzystany transport powietrzny to dostarczenie zaopatrzenia w warunkach gdzie inne rodzaje transportu nie są w stanie wykonać zadań przewozowych, lub ich użycie narażone jest na duże niebezpieczeństwo. Innym niezwykle istotnym miejscem wykorzystania transportu powietrznego jest jego udział w prowadzeniu ewakuacji medycznej a tym samym powoduje zwiększenie poczucia bezpieczeństwa żołnierzy realizujących zadania, w których jest narażone ich zdrowie i życie.

5. ZASPOKOJENIE POTRZEB KWATERUNKOWYCH

Z punktu widzenia bezpieczeństwa logistycznego jednostek i instytucji wojskowych w aspekcie utrzymania zdolności bojowej na wymaganym poziomie ważne jest poprawne funkcjonowanie podsystemu infrastruktury wojskowej. Podmiotem podsystemu infrastruktury są stałe obiekty i urządzenia przeznaczone do:

- stałego lub okresowego /tymczasowego/ rozmieszczenia żołnierzy i osób cywilnych stanowiących obsadę etatową lub zatrudnionych w jednostkach i instytucjach wojskowych podległych Ministrowi Obrony Narodowej;
- magazynowania, przechowywania i utrzymywania zapasów zaopatrzenia przeznaczonych do zaspokojenia potrzeb jednostek i instytucji wojskowych;
- przechowywania, przechowywania, utrzymywania i naprawy sprzętu wojskowego i innego wyposażenia stanowiącego mienie jednostki lub instytucji wojskowej.

Zapewnienie bezpieczeństwa jednostkom i instytucjom wojskowym w obszarze infrastruktury odbywa się poprzez realizację szczegółowych zadań realizowanych przez trójszczeblową strukturę organizacyjną podsystemu infrastruktury. Szczebel centralny odpowiada za kreowanie polityki inwestycyjnej poprzez opracowanie wieloletnich planów inwestycyjnych, monitorowanie ich realizacji oraz prowadzenie działalności kontrolnej i rozliczeniowej. Z kolei szczebel rejonowy /Rejonowe Zarządy Infrastruktury/ realizuje zadania wynikające z funkcji przypisanych trwałemu zarządcy infrastruktury. Ich zadania dotyczą również wykonawstwa w obszarze inwestycji, remontów, gospodarki energetycznej i komunalnej oraz gospodarki mieniem ruchomym niezbędnym do wyposażenia i technicznego utrzymania infrastruktury znajdującej się w rejonie odpowiedzialności. Trzeci, terenowy szczebel organizacyjny w pionie infrastruktury wykonuje co prawda jedynie ograniczone czynności zarządzania infrastrukturą na szczeblu Wojskowego Oddziału Gospodarczego, ale jest on swego rodzaju łącznikiem pomiędzy szczeblem nadrzędnym a zabezpieczaną jednostką lub instytucją wojskową. Stąd też jego rola w zapewnieniu bezpieczeństwa jednostki lub instytucji wojskowej w obszarze infrastruktury wojskowej jest nie do podważenia a jakość realizowanych w tym zakresie zadań ma bezpośrednie przełożenie na utrzymanie i zachowanie zdolności bojowej.

Możliwość spełniania znaczącej roli w zapewnieniu bezpieczeństwa logistycznego przez szeroko rozumianą infrastrukturę będzie możliwe jedynie wówczas będą przestrzegane określone zasady postępowania.

Pierwszą z nich jest zasada stacjonarności. Jej istota polega na tym, że organy infrastruktury wojskowej z racji swojej specyfiki jak i stacjonarnego charakteru infrastruktury są rozmieszczone w tych samych miejscach bez względu na to, czy odnosi się to do czasu pokoju, zagrożenia, kryzysu czy też wojny. Ich zależność pod względem organizacyjnym jest jedynie pochodną wielkości kubaturowej obiektów i ich wyposażenia w stałe urządzenia techniczne.

Treścią drugiej zasady jest lokalne zaopatrywanie wyrażające się tym, że niezbędne jednostkom i instytucjom wojskowym media oraz usługi związane z prowadzeniem napraw bieżących i konserwacji infrastruktury, są pozyskiwane w pierwszej kolejności z miejscowych, terytorialnie bliskich źródeł. Pozwala to efektywnie wykorzystywać przydzielone środki na zaspokojenie potrzeb w zakresie zakwaterowania wojsk.

Trzecia zasada w swojej treści odnosi się do rozdzielenia funkcji gospodarczych od operacyjno - szkoleniowych. Zgodnie z jej istotą to właśnie odpowiednie komórki organizacyjne pionu infrastruktury wojskowej realizują funkcje normatywne, legislacyjne, planistyczne i wykonawcze w obszarze infrastruktury wojskowej. Z kolei dowódcy odpowiednich szczebli organizacyjnych artykułują potrzeby dotyczące utrzymania, konserwacji czy napraw obiektów infrastruktury z jednoczesnym określeniem priorytetów wynikających z jednej strony z ograniczonych zasobów, a z drugiej z potrzeb natury szkoleniowej czy operacyjnej.

Zorganizowane i racjonalne wykorzystanie zasobów kubaturowych znajdujących się w zasobach /zarządzanych/ pionu infrastruktury stanowi przesłankę do spełnienia warunków pozwalających zapewnić bezpieczeństwo logistyczne jednostkom i instytucjom wojskowym. Ważne jest również to, aby mieć świadomość, że zakwaterowanie wojsk jest jedynie składową zabezpieczenia logistycznego jednostek i instytucji wojskowych

PODSUMOWANIE

Bezpieczeństwo powszechnie rozumiane jako brak zagrożeń w odniesieniu do logistyki oznacza, że zgłaszane czy generowane potrzeby będą zaspokojone. W realnych warunkach nie jest to w pełni możliwe do realizacji. Z racji doświadczenia zawodowego, Autor może stwierdzić, że każdorazowo potrzeby przekraczają możliwości ich zaspokojenia. Zatem koniecznością jest określenie priorytetów, których przestrzeganie pozwoli zapewnić bezpieczeństwo logistyczne jednostek i instytucji wojskowych na wymaganym poziomie. Oczywistym jest, że decydenci w każdej sytuacji powinni dążyć do pełnego zaspokojenia potrzeb jednak nie zawsze zasoby którymi dysponują na takie rozwiązania pozwalają. Powoduje to sytuację, w której znajomość sytuacji i mądrość przełożonych i wynikające z nich decyzje będą kluczem do zapewnienia bezpieczeństwa logistycznego.

BIBLIOGRAFIA

1. Brzeziński M., Inżynieria systemów logistycznych. Warszawa: Wojskowa Akademia Techniczna, 2016,
2. Brzeziński M., Modelowanie systemu remontu techniki wojsk lądowych. Warszawa: Wojskowa Akademia Techniczna, 2015,
3. Doktryna logistyczna SZ RP”, D-4(B), Bydgoszcz .2014 r.
4. Kozicki B., Brzeziński M., Analiza potrzeb zaopatrzeniowych wojsk w Wojskowym Oddziale Gospodarczym. Gospodarka Materiałowa i Logistyka, nr 5/2015, 356-366.
5. Kurasiński Z. Kierowanie zabezpieczeniem materiałowym wojsk na szczeblu taktycznym. Gospodarka Materiałowa i Logistyka, nr 5/2015, 416-438
6. Pawlisiak M., Osiągnięcie celów, spełnianie misji i realizacja zadań przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej elementem bezpieczeństwa narodowego. Gospodarka Materiałowa i Logistyka, nr 5/2015, , s. 604-618.
7. Pawlisiak M., System logistyczny determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wyd. WAT Warszawa 2016,
8. Pawlisiak M., Zadania logistyki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polski w przyszłej wojnie, Systemy Logistyczne Wojsk, nr 37/2011.
9. Polak R., Modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP. Warszawa: Bellona, 2015
10. Skowronek Cz., Sarjusz-Wolski Z., Logistyka w przedsiębiorstwie, PWE Warszawa 2008,
11. Stankiewicz M. J., Konkurencyjność przedsiębiorstw. Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji, TNOiK „Dom Organizatora”, Toruń 2002,
12. Williams P. D., /red/, Studia bezpieczeństwa, Badania bezpieczeństwa: Wprowadzenie, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego Kraków 2012,
13. Zelkowski J. Dobór współczynników wagowych w kontekście bezpiecznego wyboru wariantu rozwiązania systemu logistycznego. Gospodarka Materiałowa i Logistyka, nr 5/2015, 826-839
14. Zięba R., Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego: koncepcje – struktury – funkcjonowanie, „Scholar”, Warszawa 1999.